

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

Rijkswaterstaat

Postbus 2232
3500 GE UTRECHT

**Rijksdienst voor
Ondernemend
Nederland**

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190024922906

Kenmerk
WNB/2021/010.toek

Datum 21 juli 2021
Betreft Beslissing op aanvraag

Bijlagen
2

Geachte heer/mevrouw,

Op 3 maart 2021 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag met de aanvullingen van 9 april 2021 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Procedure

De Minister van Infrastructuur en Milieu heeft op 20 december 2018 het Tracébesluit A27 Houten – Hooipolder vastgesteld. Dit Tracébesluit voorziet in het verbreden van de A27 van Houten tot knooppunt Hooipolder en het realiseren van een aansluiting op de A59.

De uitvoeringsbesluiten die benodigd zijn voor de realisatie van het Tracébesluit vallen binnen de werkingssfeer van de Tracéwet. Dit besluit is één van de besluiten als bedoeld in artikel 20, tweede lid van de Tracéwet. Op grond van artikel 20, vierde lid van Tracéwet is dit besluit daarom voorbereid met toepassing van de uniforme voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Op dit besluit is daarnaast afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing.

Behandeling zienswijzen

Het ontwerpbesluit heeft voor eenieder ter inzage gelegen van 27 mei 2021 tot en met 7 juli 2021. Binnen deze zes weken bestond de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. Naar aanleiding van de publicatie van de kennisgeving en de terinzagelegging van het ontwerpbesluit voor 'A27 Houten-Hooipolder De Hillen' is op 15 juni 2021 en daarmee tijdig, één schriftelijk gemotiveerde zienswijze naar voren gebracht. Te weten een zienswijze namens de Natuurfederatie Geertruidenberg te Raamsdonkveer.

Deze zienswijze vormt geen aanleiding het besluit gedeeltelijk aan te passen. De reactie op de zienswijze vindt u in de antwoordnota (bijlage 2 bij dit besluit).

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op een deel van het tracé A27 Houten - Hoopolder, namelijk de realisatie van een nieuwe verbindingsweg en aansluiting op de A59, gelegen in de gemeenten Oosterhout en Geertruidenberg.

De nieuwe verbindingsweg zal deels door het natuurgebied De Hillen gaan lopen. De werkzaamheden bestaan uit: voorbereidende werkzaamheden, het aanleggen van de verbindingsweg, het realiseren van de aansluiting op de A59 en een brug over de Donge.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) voor wat betreft exemplaren van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub b van de Wnb voor wat betreft exemplaren van de steenmarter (*Martes foina*).

Werkzaamheden

De voorbereidende werkzaamheden bestaan uit het kappen van de bomen en het bouwrijp maken van de ondergrond voor het geplande tracé van de verbindingsweg. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode van 4 oktober 2021 tot en met 18 februari 2022.

De werkzaamheden die nodig zijn om de toegangsweg te realiseren zijn de volgende:

- De afrit ten zuiden van de A59 wordt verbreed en er wordt een rotonde aangelegd;
- Er wordt een toegangsweg naar het composteerbedrijf Den Ouden aangelegd;
- Onder de nieuwe verbindingsweg wordt, net ten noorden van deze toegangsweg, een faunapassage aangebracht;
- De aanwezige faunapassage aan de zuidzijde van de rivier onder de nieuwe brug over de Donge blijft behouden;
- Aan beide zijden over de gehele lengte van de verbindingsweg binnen De Hillen komen lichtschermen die tussen 1,20 en 1,50 meter hoog zijn en niet beklimbaar. Aansluitend aan het scherm wordt een faunaraster geplaatst voor een goede verbinding van het scherm op de brug over de Donge en de faunapassage;
- Er wordt vleermuisvriendelijke verlichting toegepast.

Deze werkzaamheden vinden plaats vanaf medio 2022 tot en met 2025.

De nieuwe verbindingsweg zal na voltooiing 2 hectare van het natuurgebied De Hillen in beslag nemen.

Besluit

Ik verleen u voor de periode van vanaf de dag van bekendmaking van het definitieve besluit tot en met 31 december 2025 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 4 Wnb voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis en ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10,

lid 1, sub b Wnb voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de steenmarter.

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort(en) en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'A27 Houten - Hooipolder', gelegen in de gemeente Oosterhout aan de Statendamweg 100, één en ander zoals is weergegeven in figuur 2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie en Compensatieplan De Hillen' van 8 februari 2021 en op de kaart van 9 april 2021.
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de broedperiode van vogels. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van vogels.
- g. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- h. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- i. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Specifieke voorschriften

Ruige dwergvleermuis

- j. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in paragraaf 3.1.5.3 en 3.1.7.2 van het 'Mitigatieplan en Compensatieplan De Hillen' van 8 februari 2021.
- k. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de ruige dwergvleermuis. Deze loopt globaal van 1 april tot en met oktober. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. U dient de bomen waarin de paarverblijfplaatsen aanwezig zijn buiten de paarperiode (globaal van 15 augustus tot 1 oktober), maar wel in de actieve periode van de vleermuizen, na inspectie op aanwezigheid, te kappen. Indien er nog vleermuizen in de bomen aanwezig zijn dient u te wachten tot ze zijn vertrokken. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de ruige dwergvleermuis.

Steenmarter

- l. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in paragraaf 3.1.5.4 en 3.1.7.3 van het 'Mitigatieplan en Compensatieplan De Hillen' van 8 februari 2021).
- m. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de voortplantingsperiode van de steenmarter. Deze loopt globaal van maart tot en half augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de steenmarter.
- n. In navolging van het voorgaande voorschrift dienen de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van de steenmarter ongeschikt gemaakt te worden in de periode juli tot en met februari.
- o. De alternatieve voorziening in de vorm van een marterkist dient te zijn geplaatst voordat de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt worden.

Overige voorschriften

- p. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- q. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.
- r. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Beroep

Dit besluit is voorbereid ingevolge artikel 20 lid 2 jo artikel 20 lid 4 van de Tracéwet. Ingevolge artikel 25 Tracéwet jo artikel 6:7 Algemene Wet bestuursrecht, kan een belanghebbende gedurende zes weken na bekendmaking van dit besluit tegen dit besluit beroep instellen. Het beroepschrift dient te worden gericht aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. Het beroepschrift moet worden ondertekend en dient ten minste te bevatten: naam en adres van de indiener, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht, alsmede de gronden van het beroep. Daarnaast dient in het beroepschrift aangegeven te worden tegen welk specifiek besluit beroep wordt ingesteld, aan wie het besluit is gericht en op welke datum het besluit is genomen.

Belanghebbenden, en niet-belanghebbenden die tijdig een zienswijze kenbaar hebben gemaakt of redelijkerwijs niet kan worden verweten geen zienswijze te hebben ingediend kunnen beroep instellen.

Op dit besluit is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Vermeld in het beroepschrift dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Het beroep schorst niet de werking van het besluit.

Indien er beroep is ingesteld is het mogelijk om een voorlopige voorziening te vragen, bijvoorbeeld inhoudende een schorsing. Het verzoek om voorlopige voorziening moet worden ingediend bij de voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Indien daarvan sprake is treedt de vergunning niet eerder in werking dan nadat er op het verzoek is beslist.

Met vriendelijke groet,

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze:

Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Vogels met jaarrond- en zonder jaarrond beschermde nesten

U vraagt geen ontheffing aan voor vogels met of zonder jaarrond beschermd nest. De voorbereidende werkzaamheden vinden buiten het broedseizoen plaats. In paragraaf 3.1.5.1 en 3.1.5.2 van het 'Mitigatie en Compensatieplan De Hillen' van 8 februari 2021 staat dat de realisatiefase in 2022 start buiten het broedseizoen. Als er wordt gewerkt in het broedseizoen zal er niet met verlichting wordt gewerkt of indien dit wel nodig is, dit gebeurt met een door een ecooloog goedgekeurd lichtplan.

Indien de realisatiefase toch start in het broedseizoen zal een ecooloog bepalen of dit kan leiden tot verstoring van broedende vogels. Wanneer dit het geval is, dan worden de werkzaamheden uitgesteld of aangepast. Daarmee zo stelt u, worden overtredingen van verbodsbepalingen voor vogels met- en zonder jaarrond beschermd nest voorkomen.

Ik wil u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat wanneer u bij de uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten dreigt te overtreden, u de werkzaamheden dient stil te leggen en alsnog ontheffing voor deze soorten dient aan te vragen.

Instandhouding van de soort ruige dwergvleermuis

Artikel 3.5, lid 4 Wet natuurbescherming

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In het plangebied zijn acht paarverblijfplaatsen in bomen aangetroffen. Er zijn geen winterverblijfplaatsen aangetroffen maar u sluit niet uit dat deze verblijfplaatsen ook in de winter worden gebruikt. Daarnaast wordt De Hillen gebruikt als foerageergebied.

In de voorbereidingsfase worden twee bomen gekapt die dienst doen als paarverblijfplaats voor de ruige dwergvleermuis. Daarnaast kunnen door de veranderende klimatologische omstandigheden als gevolg van de kap ook twee paarverblijfplaatsen in bomen worden aangetast die net buiten het plangebied liggen. U kan niet uitsluiten dat ook deze bomen worden gekapt. U gaat ervan uit dat door de werkzaamheden er in totaal vier paarverblijfplaatsen zullen verdwijnen. Door de werkzaamheden wordt ook een deel van het foerageergebied aangetast.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in paragraaf 3.1.5.3 en 3.1.7.2 van het 'Mitigatie en compensatieplan De Hillen' van 8 februari 2021.

U stelt een ecologisch werkprotocol op voor de te kappen bomen met verblijfplaatsen. De verblijfplaatsen worden ongeschikt gemaakt in de actieve periode van de ruige dwergvleermuis, maar niet in de kwetsbare paarperiode (half augustus tot 1 oktober). U dient de te kappen bomen te controleren op de aanwezigheid van vleermuizen alvorens over te gaan tot de kap. Hiertoe heb ik een aanvullende voorwaarde opgenomen (voorwaarde k.).

Als compenserende maatregel heeft u in 2020 twintig vleermuiskasten opgehangen van het type ANS-1 binnen 200 meter van de huidige paarterritoria. Dat biedt de dieren tot aan de start van de voorbereidende werkzaamheden eind 2021-2022 voldoende gewenningstijd. De kasten zijn ook geschikt voor andere vleermuissoorten die in De Hillen voorkomen.

Gedurende de realisatiefase kan door trillingen, invloed van bouwverlichting en versnippering verstoring optreden op verblijfplaatsen en het foerageergebied van de vleermuizen. Er zal zoveel mogelijk overdags worden gewerkt en er blijft voldoende alternatief foerageergebied aanwezig waardoor er uitwijkmogelijkheden blijven bestaan voor de vleermuizen. Er wordt tijdens de uitvoeringsfase alleen gebruik gemaakt van verlichting wanneer de veiligheidssituatie hierom vraagt. De verlichting wordt dan op het werk, naar beneden gericht. Het verlichtingsplan wordt opgesteld in overleg met een vleermuisdeskundige.

Gebruiksfase

Een deel van het leefgebied zal zijn verdwenen door de aanwezige weg. Op de locatie van de weg zijn geen essentiële vliegroutes vastgesteld. De weg wordt voorzien van lichtschermen waardoor de vleermuizen worden gedwongen de weg hoog over te steken. Er wordt gebruik gemaakt van vleermuisvriendelijk verlichting of direct naar beneden gerichte verlichting. In de omgeving aanwezige verblijfplaatsen worden niet aangelicht.

In uw toelichting van 9 april 2021 stelt u dat vleermuizen via de boomkronen hun weg vinden. De kroonhoogte is tussen 19 en 30 meter. De nieuwe weg zal inclusief verkeer (hoge vrachtauto's) een maximale hoogte van circa 7 meter bedragen. De breedte die de vleermuizen na voltooiing van de weg moet overbruggen is ongeveer 19 meter. Die breedte is niet onoverkomelijk voor de vleermuis. De vliegroute bij de Donge blijft intact omdat onder de nieuwe brug een brede passage langs de oever is voorzien. De kans op negatieve effecten op de vliegroutes is derhalve zeer gering.

Met inachtneming van alle bovengenoemde maatregelen zorgt u vooraf voor voldoende alternatieve verblijfplaatsen die in kwantiteit en kwaliteit overeenkomen met de huidige functionaliteit van de paarverblijfplaatsen van de aanwezige populatie van de ruige dwergvleermuis. Er gaat geen essentieel foerageergebied of essentiële vliegroutes verloren. De functionaliteit van de voortplantings- of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis blijft hierdoor behouden.

Het verdwijnen van vier paarverblijfplaatsen door het kappen van bomen is een verstoring die tot gevolg heeft dat een voortplantingsplaats niet meer functioneert. Deze aantasting is een overtreding van de verbodsbepalingen zoals deze genoemd zijn in artikel 3.5 lid 4 van de Wet natuurbescherming. Voor deze overtreding verleen ik u gezien de compenserende maatregelen en het niet in gevaar komen van de gunstige staat van instandhouding van de soort een ontheffing.

De ruige dwergvleermuis komt algemeen voor in Nederland en heeft verschillende verblijfplaatsen binnen De Hillen. Het voorkomen van de soort in de directe

omgeving van De Hillen is zeer aannemelijk. Door het treffen van de maatregelen tijdens de aanleg- en de gebruiksfase, en het beschikbaar blijven van het resterende leefgebied in De Hillen worden negatieve effecten beperkt, ondanks het verdwijnen van de paarverblijfplaatsen en de afname van het leefgebied.

De gunstige staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Instandhouding van de soort steenmarter

Artikel 3.10, lid 1 sub b Wet natuurbescherming

De steenmarter is in het plangebied aangetroffen. De aanname is dat er een verblijfplaats verloren gaat door de voorbereidende werkzaamheden. Ook een beperkt deel van het leefgebied gaat verloren en wordt versnipperd. De Hillen is een geschikt leefgebied voor de steenmarter door de aanwezigheid van dood hout, stenen en veel ondergroei van braam en struiken. Er hoeft geen herinrichting van het gebied plaats te vinden om de steenmarter een plaats te bieden.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de steenmarter tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in paragraaf 3.1.5.4 en 3.1.7.3 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie en compensatieplan De Hillen' van 8 februari 2021.

De bomen en de vermoedelijke verblijfplaats van de steenmarter worden in de voorbereidende fase en buiten de kwetsbare periode van de marter (globaal van 15 maart tot 15 augustus) verwijderd. Voorafgaande aan de werkzaamheden wordt het aan te tasten leefgebied nog gecontroleerd door een ter zake kundige, waarna het werkgebied vóór het voortplantingsseizoen onaantrekkelijk wordt gemaakt door de vegetatie tot een hoogte van 5 centimeter te maaien en eventuele dekkingsmogelijkheden (dood hout) weg te nemen. Het dier zal tijdens deze fase op rustige momenten het gebied blijven doorkruisen en er blijft voldoende foerageergebied over waardoor in de aanlegfase de effecten minimaal zullen zijn. Het resterende deel van De Hillen blijft geschikt voor de steenmarter. Enkele mitigerende maatregelen die uitgevoerd gaan worden zijn het beperkt toepassen van takkenrillen in het oostelijk deel van De Hillen. Deze maatregelen worden alleen vanaf de bestaande toegangswegen uitgevoerd. Bouwverlichting zal tijdens deze fase naar beneden gericht zijn en niet op verblijf- of voorplantingsplaatsen. Tenslotte wordt er in het oostelijk deel van De Hillen een marterkist geplaatst met apart slaapcompartiment. U dient deze kist te plaatsen voordat de vermoedelijke verblijfplaats wordt verwijderd. Ik leg u hiertoe de aanvullende voorwaarde o. op.

In de gebruiksfase zijn er ter hoogte van de Donge en bij de composteerinrichting onderdoorgangen gerealiseerd waar onder andere de steenmarter gebruik van kan maken. Bij de herinrichting van de oever van de Donge worden schuilmogelijkheden voor de marter aangebracht. Door de lichtschermen langs de weg zijn de effecten van de weg beperkt. Effecten op het leefgebied van de steenmarter door de versnippering in de gebruiksfase worden daarom niet verwacht.

Door de voorbereidende werkzaamheden is een aantasting van de verblijfplaats van de steenmarter waarschijnlijk en kan niet worden voorkomen. Daarnaast verdwijnt een deel van het foerageergebied van de steenmarter. Dit kan een negatief effect hebben op voortplantings- of rustplaatsen van de soort. Indien als gevolg van de aantasting van het foerageergebied een deel van de voortplantings- of rustplaatsen zijn functie verliest wordt dit beschouwd als opzettelijk vernielen die tot gevolg heeft dat een rustplaats of voortplantingsplaats niet meer functioneert. Er is daardoor sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.10, lid 1 sub b van de Wet natuurbescherming.

De steenmarter als soort is in Nederland aan een opmars bezig, ook in Noord-Brabant. De landelijke staat van instandhouding is gunstig. Door het nemen van bovengenoemde maatregelen worden de negatieve effecten van de werkzaamheden beperkt. Er blijft daardoor voldoende leefgebied over om te functioneren als leefgebied met voortplantings- of rustplaatsen voor de aanwezige populatie van de steenmarter.

De gunstige staat van instandhouding van de steenmarter komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Andere bevredigende oplossing

Het project is locatie gebonden. Het gaat om de werkzaamheden ten behoeve van de verbreding van de bestaande snelweg A27 tussen Houten en Hooipolder. Het Tracébesluit is vastgesteld op 20 december 2018 en onherroepelijk geworden na de uitspraak van de Raad van State op 26 augustus en 16 december 2020.

U geeft aan dat het deel van het project A27 Houten-Hooipolder waarvoor nu ontheffing wordt aangevraagd als eerste moet worden uitgevoerd. U geeft aan dat daar twee redenen aan ten grondslag liggen; een planologische en een ecologische.

Als gevolg van de nieuwe verbindingsboog naar de A27 (richting Utrecht) kan de bestaande aansluiting Raamsdonksveer (nr. 34) op de A59 (richting 's-Hertogenbosch) niet gehandhaafd blijven. In verband met het vervallen van deze genoemde aansluiting dient de nieuwe verbindingsweg gerealiseerd te worden (dit wordt verder toegelicht bij de onderbouwing voor de belangen).

Voordat de werkzaamheden aan het knooppunt zelf kunnen starten dient de verbindingsweg gerealiseerd te zijn. Deze aanpassing zit daarom vooraan in de planning van de (toekomstige) opdrachtnemer voor contract Zuid van het project A27 Houten – Hooipolder. Om er voor te zorgen dat deze opdrachtnemer direct met de realisatiefase kan beginnen, dient de voorbereidingsfase voltooid te zijn en de gewenningsperiode voor de ecologische compensatiemaatregelen te zijn afgerond.

Voor het totale project A27 Houten – Hooipolder loopt de uitvoeringsperiode van 2023 – 2029 / 2031. In de Bestuurlijke Overleggen MIRT van 21 en 22 november 2018 is echter een inspanningsverplichting toegezegd om de maatregelen die tezamen het HooipolderplusPlan vormen, waaronder de verbindingsweg, versneld te realiseren:

dat wil zeggen gereed in 2026 in plaats van 2029. Dit betekent dat het gedeelte Hooipolder in 2026 gereed dient te zijn.

Ecologische onderbouwing

Binnen het project capaciteitsuitbreiding A27 Houten – Hooipolder zijn zeven gebieden aangemerkt als gebied met een hoge prioriteit. Dat houdt in dat deze gebieden bij de start van de uitvoering voor de toekomstige opdrachtnemer beschikbaar moeten zijn. Er kan door deze opdrachtnemer op de startdatum direct worden begonnen met bijvoorbeeld het aanbrengen van grondlichamen ten behoeve van voorbelasting of er kan gestart worden met grondwerk.

Op dat moment is er geen tijd voor het aanbrengen van mitigatie- en compensatiemaatregelen voor beschermde soorten en kan ook geen rekening worden gehouden met de voorgeschreven gewenningsduur. Daarom worden deze maatregelen naar voren gehaald in de planning en ruim voor de start van de werkzaamheden uitgevoerd. Mede door het naar voren halen kan met de mitigatie en compensatie van bijvoorbeeld verblijfplaatsen voor de vleermuizen en de steenmarter worden voldaan aan de gewenningsperiode die is voorgeschreven in de verschillende kennisdocumenten van BIJ12. Om deze redenen dient de voorbereidingsfase van 2021 tot en met 2022 te worden uitgevoerd. De Hillen kent de grootste variatie aan beschermde soorten met daardoor de langste gewenningsperiodes waardoor er als eerste met werkzaamheden bij De Hillen wordt gestart.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de ruige dwergvleermuis en de steenmarter zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wnb voor de ruige dwergvleermuis en artikel 3.10, lid 5 sub b onder 3 van de Wnb voor de steenmarter waar het gaat om belangen voor de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Het maatschappelijk belang van de verbreding van de A27 wordt gevormd door dwingende redenen van groot openbaar belang. De A27 Houten – Hooipolder heeft in de huidige situatie en in de toekomst onvoldoende capaciteit om het verkeer af te wikkelen. Dit leidt tot dagelijkse filevorming en negatieve effecten op de bereikbaarheid van de regio. De toenemende verkeersdruk op de A27 heeft ook gevolgen op het onderliggend wegennet en de verkeersveiligheid. De problematische verkeersafwikkeling vormt de belangrijkste aanleiding tot het verbreden van de weg. Gelet op het vorenstaande is dan ook de conclusie gerechtvaardigd dat voor de verbreding van de A27 Houten-Hooipolder sprake is van een groot en toekomstgericht maatschappelijk belang.

U geeft aan dat de verbindingsweg bij De Hillen expliciet onderdeel uitmaakt van het Tracébesluit A27 Houten – Hooipolder. Het Tracébesluit is bij uitspraken van 26 augustus en 16 december 2020 van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State onherroepelijk geworden.

In de Toelichting behorende bij het Tracébesluit is in paragraaf 3.2.6.1 en 3.2.6.2 het volgende opgenomen met betrekking tot de verbindingsweg:

"De opstelvakken vanaf de A59 (vanuit het westen) voor de toerit naar de A27 (richting Utrecht) komen vanwege de realisatie van de verbindingsoog A59 West- A27 Noord te vervallen. De verbindingsoog heeft twee rijstroken die voor het invoegen op de A27 samenvoegen tot één rijstrook. Ten gevolge van de nieuwe verbindingsoog naar de A27 (richting Utrecht) kan de bestaande aansluiting Raamsdonksveer (nr. 34) op de A59 (richting 's-Hertogenbosch) niet meer gehandhaafd blijven. De verbindingsoog doorkruist de huidige ligging van de zuidelijke toe- en afrit. Voor de noordelijke toe- en afrit geldt dat deze eveneens niet gehandhaafd kan blijven. De vrije rechtsafer vanaf Utrecht richting Roosendaal doorkruist de ligging van de huidige toe- en afrit.

In verband met het vervallen van de aansluiting Raamsdonksveer (nr. 34) wordt er een nieuwe verbindingsweg gerealiseerd tussen de aansluiting Oosterhout A59 (Statendamweg) en de Kloosterweg/ Eendrachtsweg in Raamsdonksveer. De verbindingsweg bevat in beide richtingen één rijstrook en wordt door middel van een turborotonde aangesloten op de noordelijke toe- en afrit van de aansluiting Oosterhout. Het terrein van de composteerinrichting aan de noordzijde van de A59 wordt door middel van een voorrangskruispunt met linksafer aangesloten op de nieuwe verbindingsweg. Ten oosten van de kruising met de Donge wordt de verbindingsweg tot de aansluiting op de Eendrachtsweg over een lengte van circa 1,0 km aan weerszijden voorzien van een parallelweg. Om aan te sluiten op de nieuwe turborotonde wordt de Statendamweg aangepast vanaf het viaduct met de A59."

Daarmee is volgens u de realisatie van de verbindingsweg een noodzakelijke voorwaarde om de verbindingsoog in knooppunt Hooipolder te kunnen realiseren en daardoor de doorstroming van de A27 te verbeteren.

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is om de negatieve effecten op de ruige dwergvleermuis en de steenmarter, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Bijlage 2: Antwoordnota

Inleiding

Tegen het ontwerp besluit is één zienswijze ingediend. De zienswijze ingediend door de Natuurfederatie Geertruidenberg te Geldermalsen.

Hieronder wordt deze zienswijze behandeld waarbij eerst de zienswijze wordt weergegeven, gevolgd door de reactie van RVO.

Zienswijze	Inhoud	Reactie RVO.nl
1.	Waarnemingen uit 2019 die zijn gedeeld met Arcadis zijn niet meegenomen in de ontheffingsaanvraag. Het gaat om de door de Wet Natuurbescherming beschermde soorten watervleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en rode eekhoorn (volgens de Wnb: Europese eekhoorn). Daardoor zijn de laatste cijfers niet meegenomen in de aanvraag en ook niet in de effectbeoordelingen.	Het ontwerpbesluit heeft geen betrekking op deze soorten omdat er geen ontheffing voor deze soorten is aangevraagd door de Initiatiefnemer. Het rapport 'Natuurwaarden in De Hillen' uit 2019 dat deze waarnemingen beschrijft is bij de coördinator opgevraagd. De inhoud van dit rapport is voor wat betreft de vleermuizen niet specifiek genoeg waar het gaat om de aanwezigheid in- en gebruik van het plangebied om een aanvulling te zijn op de data van Flow27 en Arcadis.
2.	In het plan wordt niet gesproken over aanrijdingsslachtoffers bij de grondgebonden zoogdieren en amfibieën. En wat de beschermende maatregelen zijn om slachtoffers te voorkomen.	In het ontwerpbesluit is onder 'Werkzaamheden' het volgende opgenomen: "Aan beide zijden over de gehele lengte van de verbindingsweg binnen De Hillen komen lichtschermen die tussen 1,20 en 1,50 meter hoog zijn en niet beklimbaar. Aansluitend aan het scherm wordt een faunaraster geplaatst voor een goede verbinding van het scherm op de brug over de Donge en de faunapassage".

		Er zijn geen beschermde soorten amfibieën in het plangebied aangetroffen, daar is dan ook geen ontheffing voor afgegeven. Voor de grondgebonden zoogdieren worden onderdoorgangen gerealiseerd. De kleine marterachtigen zijn vrijgesteld voor projecten onder Rijksbevoegdheid onder de Regeling natuurbescherming. Voor de volledigheid wordt de indiener van de zienswijze erop gewezen dat in het ontwerpbesluit beschermende maatregelen opgenomen zijn ten behoeve van de steenmarter. Daar zullen de kleine marterachtigen ook van profiteren.
3.	Het is niet duidelijk waar het compensatiegebied komt voor het oppervlakteverlies aan dat is besproken met RWS, gemeente en Staatsbosbeheer.	Door de maatregelen blijft er voldoende alternatief leefgebied en verblijfplaatsen voor de beschermde soorten over om de gunstige staat van instandhouding te garanderen. Aanleg van extra compensatiegebied is voor de soorten ruige dwergvleermuis en steenmarter onder de Wnb niet nodig. In het kader van de Wnb is het verplicht om melding te doen van de kap van meer dan 10 are houtopstand, of meer dan 20 bomen, en dit op locatie of elders in de regio te compenseren. Deze kapmelding dient bij RVO te worden ingediend. De initiatiefnemer kan daarnaast gebruik maken

		van de geldende Ontheffing Houtopstanden Rijkswaterstaat.
4.	Wie gaat de monitoring van soorten na mitigerende maatregelen opvolgen en hoe lang worden de mitigerende maatregelen gevolgd en bijgesteld (nazorg).	Er is geen monitoring opgenomen in het ontwerp besluit. De mitigatie- en compensatiemaatregelen uit het projectplan en het ontwerpbesluit worden als afdoende beschouwd. Door deze maatregelen is de staat van instandhouding van de lokale populaties niet in het geding.
5.	Wat ontbreekt is de mitigatie en compensatie voor de genoemde vleermuizen uit het rapport van NVB/NCW, ook het aantal zomerkasten wordt niet genoemd. De faunapassage onder de weg kan met extra inzet en minimale kosten een vleermuisbunker worden toegevoegd, dit voor de doelsoorten van het Natura2000 gebied De Biesbosch.	Zie de beantwoording onder 1. Voor het verdwijnen van de vier paarverblijven van de ruige dwergvleermuis zijn in 2020 twintig alternatieve vleermuisbunkers opgehangen. Het ontwerpbesluit is verleend voor de ontheffingsaanvraag voor overtredingen van artikel 3.5, lid 4 en 3.10, lid 1. Die zien toe op de soortbescherming onder de Wnb en niet op bescherming van Natura2000 gebieden. RVO is daartoe ook niet bevoegd.
6.	Voor de aanwezige rode eekhoorn ontbreekt compensatie voor voedselverlies door de kap van bomen en verlies van schuil- en nestplekken. Natuurfederatie Geertruidenberg heeft het verzoek om het leefgebied van de rode eekhoorn te verbeteren en te behouden, met aanplant van bomen en struiken	Voor de Europese eekhoorn (<i>Sciurus vulgaris</i>) is geen ontheffing aangevraagd. Onder de Wnb zijn in gebruik zijnde nestlocaties beschermd. In het projectplan zijn geen nestlocaties vermeld in het plangebied. Indien er geen sprake is van een overtreding dan kan er geen ontheffing voor worden afgegeven.

	(noten en vruchten) en nestlocaties.	
7.	De Natuurfederatie.nl heeft het verzoek om vervuild spoelwater van de weg niet in de waterplas te laten komen bij calamiteiten of hoosbuien.	RVO is geen bevoegd gezag voor de waterkwaliteit. Wanneer de effecten van spoelwater geen invloed hebben op onder de Wnb beschermde soorten, zijn er geen overtredingen van de verbodsbepalingen aan de orde.

